

consacrate edificării vieții noi. Fana condamnă astfel modul de viață al soțului ei, traiul lesnicios, dar fără muncă, de care se bucura, trai care în cele din urmă sfințește prin a-i restrânge calitățile omenești, ea fiind preocupată mai mult de toalete și serate decât de efortul constructiv care însuflețește totul în jurul ei. Cu aceeași meticulozitate analitică, regizorul Farkas István a reușit să confere dimensiuni veridice și celorlalte scene din spectacol. Apariția lui Vintilă Gîrțu are darul de a transforma liniștitul port în care se desfășoară viața soților Cristea, într-o arenă de luptă în care se aud rostite adevăruri pătrunzătoare, capabile să provoace, desigur nu dintr-o dată, dar în mod cert, autentice erupții de puritate în conștiința, la început doar a Fanei, pe urmă și a lui Cristea. Și de data aceasta, consonanța deplină care s-a stabilit între intențiile regizorului și jocul celor trei interpreți a determinat ca mesajul piesei să ajungă la spectatori în una dintre cele mai convingătoare forme.

Paralel cu grija pe care regizorul a avut-o pentru gradarea conflictului lucrării, în așa fel încât nici o nuanță importantă a sensurilor ei să nu scape nesezizată de spectatori, a funcționat efortul de a tâlmăci, și din punct de vedere etic, mesajul *Exploziei întrziate*. Astfel, regizorul a căutat să reliefeze cu pregnanță că într-o căsătorie în care se ivesc fisuri de ordin moral, nu poate fi vorba de o conviețuire pînă la rezolvarea acestor contradicții. Smulgîndu-se din numitorul co-

mun la care o aduse soțul ei, Fana e ca un călător dornic să atingă un țarm abia întrevăzut, dar spre care aspiră cu toată căldura sincerității ei, în ciuda renunțării la o serie de preocupări rezervate mondenelor.

Alături de regizor, Dukász Anna (Fana), Vadász Zoltán (Gîrțu) și Halassy György (doctorul Cristea) au alcătuit un triptic de interpreți care au calități apropiate și o remarcabilă gamă de joc, susceptibilă la nuanțări variate, în funcție de culoarea și greutatea ideilor diferitelor scene ale piesei. Dukász Anna a sugerat printr-un joc în care se îmbinau elemente de autentic lirism, de dezinvoltură, vioiciune și răscolitoare dramă suflătoare, furtuna pe care au provocat-o în conștiința ei, cuvintele de reprobare ale lui Vintilă față de viața cu un orizont atât de meschin, în care se complăcea. De-a lungul piesei, grație interpretării, asistăm parcă la ivirea unui zăcămint aurifer, sortit altminteri să rămînă neexplorat. Cu aceeași strălucire au jucat și Halassy György și Vadász Zoltán. Să fie oare numai o coincidență, o rezultantă a faptului că rolurile erau apropiate de structura lor suflătoare, această meritorie realizare? Cei care i-au văzut și în alte roluri, cred că e vorba mai degrabă de parcurgerea unei etape mai înalte, de perfecționarea mijloacelor lor de interpretare, rezultat al minuțioasei seriozități care stă la temelia muncii lor asupra fiecărui nou rol.

Eugen Nicoră

ÎNTRU AUTENTIC ȘI LIPSĂ DE FIRESC

Teatrul Armatei — Studiu: În căutarea extraordinarului de I. D. Șerban

Premiera: 26 decembrie 1959. Regia: Ion Șahighian. Decoruri și costume (Ștefan Norris). Distribuția: Florin Scărlătescu — Mircea Medianu (Nea Mitică); Ion Punea (Căpitanul de rangul I I. Dragomirescu); Sebastian Radovici (Valentin); Cristina Tăcoi (Ileana); Victorița Dobre Obreja (Sanda); Elena Nica-Huzum (Maria); Dorin Moga — Grigore Constantin (Radu); Constantin Vintilă (Mircea); Rodica Sanda Țuțianu (Arina); Dumitru Rucăreanu (Nică); Aura Andrișoiu (Cleop); Valeriu Arnăutu — George Negoescu (George).

În comedia lui I. D. Șerban, *În căutarea extraordinarului*, toate (sau aproape toate) personajele profesează ideea de a face un lucru extraordinar. Nică, fiul cel mai mic al muncitorului Dumitru Dragomirescu (Nea Mitică), are, inițial, proiectul „extraordinar” de a-și cumpăra o „Skodiță”; Mircea, fratele său mai mare, medic, vrea să prezinte la Congresul cardiologilor o „lucrare extraordinară”; Sanda, sora lor — campioană de înot — năzuiește să obțină un titlu olimpic; Valentin visează să ajungă un marinar extraordinar...

Dintre toate aceste personaje, autorul urmărește și redă mai amănunțit procesul de transformare al unuia singur: Nică. Scandalos prin înfățișare și prin limbaj, Nică, mezinul, care a cutreierat nenumerate șantiere, trecînd de la o meserie la alta fără să îndrăgească nici una, provoacă panică în sînul familiei. Făcînd uz de autoritatea paternă, Nea Mitică va rețea cu foarfecele (fără sentință prealabilă a vreunui consiliu de familie) barba pe care Nică și-a lăsat-o să crească în voie... pentru a fi în pas cu „moda”, și —

★

odată cu ea, pe alte căi — apucăturile rele ale lui Nică ce nu fac cinste familiei. Pocăit, fiul rătăcitor va lua hotărârea să se îndrepte. Devenit ucenicul tatălui său, lui Nică i se deschide perspectiva de a ajunge un bun ajustor mecanic și de a înfăptui astfel în muncă „extraordinarul” pe care îl căuta.

Propunându-și să satirizeze unele atitudini față de muncă, desprinse de etica socialistă, și să afirme, pe de altă parte, entuziasmul și abnegația în muncă, autorul a realizat într-o măsură satisfăcătoare câteva personaje (Nică, Nea Mitică) și un act prim, cu o expoziție bună. O replică vioaie, antrenantă, și un umor stenic, înviorător — alte calități ale piesei — câștigă simpatia publicului, disponibil totdeauna pentru comedie. Piesa nu este însă pe deplin realizată. În principal, pentru că personajele nu sînt ordonate pe linia unui conflict unic. Este foarte greu de stabilit ce funcție dramatică, în raport cu tema pe care și-a propus s-o dezbătă, împlinesc personaje ca : Maria, o studentă care vine să-și petreacă vacanța în familia Dragomirescu și e gata să se îndrăgostească de unul din fiii lui Nea Mitică ; sau Radu, tânăr ofițer de marină care se îndrăgostește de Sanda, una din fiicele aceluiași Nea Mitică (se pare că toți cei care alcătuiesc familia Dragomirescu se bucură de favorurile lui Cupidon). Nici Sanda și nici fra-

tele ei mai mare, Ion, nu-și justifică decât parțial prezența în piesă. Această risipă de personaje aduce firește un șir întreg de scene de prisos, balast ce face ca ideile piesei să fie urmărite anevoios și care-l împiedică pe autor să se poată concentra asupra personajelor principale spre a le adînci caracterele. Limba pe care o vorbesc eroii este în unele locuri săracă, neîmobilată de poezia pe care trebuie să o aibă un text dramatic, iar abuzul de locuțiuni argotice (baban, bambina, hogeag, etc., care necesită uneori intervenția unui interpret) nu este binevenit.

În spectacolul cu această piesă de pe scena Studioului Teatrului Armatei, efortul regiei (I. Șahighian) și al celor mai mulți dintre interpreți de a da viață scenică cît mai convingătoare personajelor, de a le împlini și a le caracteriza cît mai multiplu este evident. În genere, spectacolul (vii, senin și cu haz) constituie o dezbateră agreabilă a problemelor etice pe care le pune textul. Unele din imperfecțiunile piesei au facilitat însă o oarecare lipsă de unitate și de echilibru. Alături de scene în care este vădită preocuparea actorilor de a exprima cu finețe partiturile încredințate și de a realiza astfel autenticul, sînt și scene în care pătrund unele stridente, scene în care comicul devine bufonadă, iar manifestările personajelor — lipsite de firese (sosirea lui Nică, aparițiile

lui George). Parcă neincăzător în potențialul comic al rolului, Dumitru Rucăreanu în Nică (actor cu vădite resurse comice, pe care le vom altfel valorifica) s-a situat pe o linie de interpretare ușor contrastantă cu cea a celorlalți interpreți, „în-groșind“ pe alocuri rolul. Acolo unde au intervenit ponderea și bunul gust, interpretul a realizat momente valoroase. Folosind mijloace caricaturale, V. Arnăutoiu a obținut, interpretându-l pe George, o imagine simplificată a personajului.

Exemplul unei compoziții comice echilibrată l-a oferit Florin Scărlătescu, care s-a dovedit un bun actor de comedie. Veridicitatea cu care realizează datele interioare și exterioare ale personajului, verva și savoarea comică cu care rostește fiecare replică, constituie principalele atribute ale jocului său, care l-au ajutat și de astă dată să înfruncheze cu convingere, într-un desen împlinit, personajul încredințat, Nea Mitică. (Ceea ce știrbește din valoarea acestei realizări este faptul că, în unele momente, schimbă adresa replicilor, rostindu-le către public și nu către partener. Eliberat de această căutare de efecte, jocul său nu ar avea decît de câștigat.)

Destul de bine realizate scenic, personajele Ileana și Arina, interpretate de Cristina Tacoi (la care am remarcat o

emoție sinceră, firească și o bogăție de nuanțe) și Rodica Tuțuianu (dezinvoltă, sensibilă și cu simț al măsurii).

Sebastian Radovici a mimat cu oarecare stîngăcie entuziasmul juvenil al lui Valentin (tînărul care aspiră la titlul de „lup de mare“) din prima parte a piesei, izbutind în schimb, spre final, să redea ceva mai bine, siguranța și calmul pe care le câștigă personajul în contact cu munca de pe șantier.

Ion Punea (căpitanul de rangul I Ion Dragomirescu) a înzestrat personajul cu o gravitate contrafăcută pe alocuri, lipsindu-l, astfel, de umor. Dorin Moga, celălalt marinar din piesă (căpitanul de rangul III Radu), a fost mai puțin grav („...în raport cu rangul), împletind destul de armonios în imaginea scenică realizată, entuziasmul și timiditatea personajului.

Const. Vintilă (Mircea), Victorița Dobre (Sanda), Elena Nica-Huzum (Maria) și Aura Andrițoiu (Cleo) au adus o contribuție modestă, dar care nu poate fi trecută cu vederea la realizarea spectacolului.

Decorul creează un cîmp de joc foarte prielnic pentru actori și sugerează, în același timp, ambianța caldă și luminoasă a familiei Dragomirescu, unde se desfășoară acțiunea.

I. RUSU

PROLOG LA UN TEATRU PENTRU COPII

Teatrul Tineretului : *Prinț și cerșetor* de Serghei Mihalkov, după Mark Twain

Premiera : 12 ianuarie 1960. Regia : N. Massim. Decoruri, costume : N. Bragalia. Distribuția : Cornel Constantiniu — Radu Ioniță (Tom Cauty) ; Mircea Constantiniu — Marin Ioniță (Edward) ; P. Dragoman (John Cauty) ; Emilia Cozachevici (Mama lui Tom) ; Maria Burbea (Mama mare Cauty) ; Tatiana Tereblecea (Nan) ; Madeleine Andronescu (Bet) ; Cicerone Ionescu (Lord Herford) ; Doina Serban (Lady Jane) ; I. Pogonat (Lordul St. John) ; Ion Ilie Ion (Lordul Cancelar) ; M. Mateescu (Lordul Tezaurar) ; Nicki Rădulescu (Primul lord) ; E. Petrescu (Al doilea lord) ; Felix Caroly (Al treilea lord) ; St. Moisescu (Al patrulea lord) ; Mircea Stroe (Al cincilea lord) ; G. Oprina (Al șaselea lord) ; Jose Chern (Pajul de catifea) ; St. Lăzărescu (Pajul de mătase) ; Lucian Hanu (Humphrey Marlow) ; I. Fotino (Un paj) ; Gh. Vrînceanu (Miles Hendon) ; Dorin Sireteanu (Șeriful) ; I. Frimu (Gărdianul) ; Zizi Petrescu (Servitoarea de la tavernă) ; Florica Demion (Hecke) ; Florin Vasiliu (Dick) ; V. Marcellos (Dot) ; Ar. Tunsou (Tocilarul) ; Pompilia Vastu (Spoitoreasa) ; Virginia Stîngaci (Vînzătoarea de pește) ; Sina Neacșu (Vînzătoarea de plînișoare) ; M. Andreescu (Băiatul cerșetor) ; Aurora Eliad (Fetița cerșetoare) ; V. B. Dinescu (Taylor) ; Maria Glodariu, A. Mihail, I. Popescu (Păpușarii) ; Trio Ivanchiu (Saltimbancii). Prolog : Al. Critico (Mark Twain).

Teatrul Tineretului joacă totuși și piese pentru copii !

Prinț și cerșetor, ultima premieră, e o dovadă. Numai că faptul, aproape accidental, ar fi trebuit să se petreacă mai de mult, ar fi trebuit permanentizat, generalizat de către acest teatru, care s-ar fi cuvenit să aibă pînă acum un repertoriu permanent pentru copii (în lipsa unui teatru special, destinat acestora, și în așteptarea mult doritelor piese originale ce vor aduce

pe scenă probleme și eroi contemporani).

Romanul lui Mark Twain — punctul de plecare al dramatizării *Prinț și cerșetor* (1888) — este (ca și *Un yankeu la curtea regelui Arthur*) un violent act de acuzare, conceput în stilul binecunoscut al marelui scriitor satiric, la adresa monarhiei feudale absolute în general, și în special la adresa celei engleze, ca și la ridicolul complicatelor sale ceremonialuri de curte. Cu zîmbetul său amar, Mark Twain surprinde crunta